

Marie Kašparová: Nechci, aby u nás byla jenom prázdná zábava

12.04.2024

Tradiční kulturní stánek Atrium Žižkov, který sídlí v Čajkovského ulici, slaví letos 40. narozeniny. Plány do budoucna přibližuje ředitelka Marie Kašparová.

Vzpomenete si na první den, kdy jste do Atria nastoupila?

Pamatuji si to přesně – 10. února, před čtyřmi lety, přesně měsíc na to musely být na základě vládních opatření v souvislosti s covidovou pandemií uzavřeny všechny kulturní instituce, a tak se na dlouhou dobu zavřelo také Atrium. Byl to zvláštní moment, protože Atrium byl původně kostel postavený v době morové epidemie, která Prahu začátkem 18. století zasáhla. Najednou jsme seděli v prázdném kostele uprostřed jiné epidemie. Příspěvkovou organizaci jsem šla řídit poprvé, ta naše navíc pod sebou provozuje i Kulturní centrum Vozovna a v době, kdy jsem ji přebírala, nebyla po administrativní stránce v nejlepší kondici. Byla to obecně náročná a vypjatá doba nejistoty, která mi dala hodně zabrat i po pracovní stránce. Zatímco všichni seděli doma, učili se šít a pekli chleba, já řešila provozní problémy, které bylo potřeba dát do pořádku. Dnes funguje vše, jak má, organizace stojí na pevných základech a může se v klidu věnovat rozvoji programu.

Co považujete za největší úspěch organizace za ty poslední čtyři roky?

Rozhodně tým! Vnímáme věci podobně, pracujeme se stejným nasazením. Je to znát i navenek, harmonické fungování se promítá také do programu. Potvrzují to nejen návštěvníci ale i lidé, se kterými spolupracujeme, ať už jednotliví interpreti či další organizace. Cítí se zde dobře s týmem, který svoji práci dělá rád. Jsem přesvědčená, že jen díky němu se mi podařilo naplnit původní představy, které jsem o Atriu a jeho směřování měla.

Jaké představy a plány se vám povedlo naplnit?

Představovala jsem si galerii s edukativním přesahem, která přitáhne i návštěvníky mimo odbornou veřejnost. Přístupnou, ale zároveň ne podbíživou. Chtěla jsem najít model, který bude atraktivní pro všechny – jak umělce a odborníky, tak širokou veřejnost – a to se, myslím, povedlo. Kládeme důraz na sdělnost, proto jsou popisky či kurátorské texty psané jazykem jasným i pro návštěvníky, kteří na vnímání současného umění nejsou zvyklí. Také jsme nově začali pořádat komunitní akce, které oslavují tradiční svátky a roční období. Záleží mi na tom, aby to nebyla jen prázdná zábava, proto se vždy sestávají ze tří složek – kulturní část, dejme tomu koncert, pak interaktivní, jako třeba workshop a edukativní, kde se návštěvníci dozví i kontext tradice jako je Vítání jara nebo Dušičky. Klíčovým pojmem je pro mě kultivace. Kulturu vnímám nejen prvoplánově, ale jako cestu ke kultivování společenského prostředí v nejširším slova smyslu. Příspěvková organizace městské části je právě typ instituce, která by podle mě měla tento úkol naplňovat daleko více než třeba soukromá galerie.

Zmínila jste oslavy tradičních svátků. Propojujete tradici se současnými trendy? Patří komunitní oslavování do historie Atria?

Atrium se v první fázi vnímalo jako vysoce umělecký prostor a nezaměřovalo se lokalitu tak, jak to znáte dnes. Kavárna byla například otevřena jen v době pořádání koncertů, na zahradu se volně nesmělo. Dnešní model fungování úspěšně nastartovalo vedení přede mnou a já je nyní rozvíjím třeba právě tím, že do prostoru zasazujeme komunitní akce. Paradoxně tradiční oslavy jako Masopust či Vánoce jsou pro Atrium

novinkou. Obecně se jedná o současný trend posledních let, kdy si potřebujeme jako společnost připomínat, proč tyto svátky vůbec slavíme. V Atriu to vnímáme stejně, nejde jen o to zajít si na průvod, dát si koblihu a jít domů. Svátky zasazujeme do kontextu a klademe důraz na důvody, proč je pro nás důležité se k nim v dnešní době vracet.

Vstupme na chvíli do sálu. Jak se za posledních čtyřicet let proměnil?

Zed' v prostoru pódia původně zdobila velká, skleněná mozaika. Časem, z akustických důvodů, se po obvodu sálu objevilo dřevěné obložení, ze stropu visely obří křišťálové lustry. Vše pak zmizelo a sál byl upraven zpátky do podoby odkazující na původní prostor raně barokního kostela. Esteticky se prostor v průběhu let měnil hodně, ale repertoár byl vždy asi spíše tradičnější. Sál plnila primárně vážná hudba. Dnes se zaměřujeme i na alternativnější žánry jako ambient či elektroniku, rozvíjíme potenciál unikátního místa, zveme ke spolupráci další subjekty, které zde uvádějí koncerty se zajímavou scénografií, pracují se světelným designem nebo netradičním sezením. Hodně si vážím toho, že je Atrium v hudební oblasti historicky velký pojem a zároveň si uvědomuji, jak je důležité, aby šel zároveň s duchem doby. Publikum se totiž za poslední dekádu hodně proměnilo.

Máte nějaké konkrétní nápady, jak klasickou hudbu zatraktivnit i pro mladé či neodborné publikum?

Cesta je přinášet něco navíc, jako třeba na koncertech, které pořádáme s platformou Vážný zájem. Mají přátelskou a neformální atmosféru, sál je útulně vybaven koberci, rostlinami a křesílky. Koncerty doprovází komentářem hudební publicista Boris Klepal. Posлуhači to oceňují, říkají, že dokáží hudbu vnímat lépe, když znají kontext vzniku díla či osud skladatele. I já to tak mám. Na základě úspěšné roční spolupráce s Vážným zájmem jsem tak oslovila jeho zakladatele, mezinárodně uznávaného violoncellistu Tomáše Jamníka, aby byl novým dramaturgem klasické hudby v Atriu. Vážím si jeho originálních nápadů a moc se na tuto spolupráci těším – vnímám ji jako cestu, jak klasickou hudbu přiblížit širšímu publiku a otevřít se i mladým posluchačům a interpretům, kteří mají dnes úplně jiné nároky.

Chystáte i kromě programových nějaké další novinky?

Ano, loni jsme vypracovali koncepci rozvoje organizace, která nastavuje krátkodobé a dlouhodobé cíle organizace na několik let dopředu. Některé jsme už stihli naplnit – organizace má nový název (dříve Za Trojku, nyní Kultura Praha 3), přinesli jsme novou vizuální identitu, rozšířili jsme tým. Dalším zásadním cílem je akustická úprava sálu. Prostor byl postaven pro zvuk varhan a tiché rozjímání a vytváří tak příliš dlouhou dobu dozvuku, který se třísťí o holé zdi a vysoký barokní strop. To způsobuje hudebníkům komplikace a stěžují si i posluchači. Do sálu chceme umístit absorpční panely, které nejen vylepší akustiku, ale pozvednou sál i esteticky. Zároveň pracujeme také na výměně osvětlení, které by více akcentovalo unikátní architekturu a vytvářelo přívětivější atmosféru. Poslední velká výzva jsou židle, ty stávající jsou hodně úzké, tvrdé a skřípou tak, že se každý bojí během koncertu pohnout nebo jen nadechnout, tak bychom tyto mučící nástroje rádi vyměnili za sedadla, ze kterých naopak už nebudete chtít odejít.

Je ještě něco, co by mělo nakonec zaznít?

Jsem ráda, že máme na co v Atriu navazovat, a za to patří veliké díky předchozím vedením. Atrium mělo vždy smysluplný program, reagovalo na potřeby své doby a místní byli vždy rádi za to, že takové místo na Žižkově existuje. Pevně věřím, že se nám bude dařit na tento odkaz navazovat i nadále!